

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Rundskriv

Samtlige departementer
Statsministerens kontor

Nr.

R-4/2026

Vår ref

26/2005

Dato

7. april 2026

Hovudbudsjettskriv for 2027

Retningslinjer for arbeidet med statsbudsjettforslaget for budsjettåret 2027

Finansdepartementet gjev i dette skrevet retningslinjer for arbeidet med budsjettforslaget og tilhøyrande budsjettdokument.

Innhold

1. Budsjettkalenderen for 2027-budsjettet	2
2. Rammebudsjettering	2
3. Fastsetjing av rammene	3
4. Rammefordelingsforslaget frå departementa	4
5. Budsjetteringsprinsipp	7
6. Gul bok 2027	9
7. Fagproposisjonane 2027	11
8. Budsjettforslag som har verknad for kommunar og fylkeskommunar	20
9. Overslag over behov for å endre løyvingane i andre halvår for 2026-budsjettet	20
10. Retningslinjer for offentleg informasjon om budsjettsaker	20

Postadresse
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 40
www.fin.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org. nr.
972 417 807

Avdeling
Finansavdelinga

Saksbehandlar
Martin Haukland

1. Budsjettkalenderen for 2027-budsjettet

Følgjande kalender gjeld for budsjettarbeidet:

9. juni	Frist for å sende innspel om tekniske justeringar til Finansdepartementet
20. juli	Frist for å sende rammefordelingsforslaget til Finansdepartementet
27. juli	Frist for å rapportere overslag over behov for å endre løyvingane i andre halvår 2026
27.–28. aug.	Regjeringskonferanse om 2027-budsjettet
10. september	Frist for å sende utkast til departementsomtale til Gul bok og særleg viktige delar av fagproposisjonen til Finansdepartementet
25. september	Fagproposisjonane i statsråd
2. oktober	Gul bok i statsråd
7. oktober [tentativt]	Budsjettet vert lagt fram

2. Rammebudsjettering

Som i dei føregåande åra, skal arbeidet med statsbudsjettet for 2027 vere i tråd med prinsippa for rammebudsjettering.

2.1 Hovudprinsippa for rammebudsjettering

Rammebudsjettering skal gje eit formålstenleg grunnlag for politisk prioritering og effektiv ressursbruk. Når regjeringa har fastlagt utgifts- og inntektsrammene per departement og definert dei politiske hovudprioriteringane for budsjettet, skal departementa fordele utgiftene og inntektene på kapittel og post. Rammetala er fastsette per departement, som i utgangspunktet fritt kan fordele dei fastsette budsjetttrammene til dei ulike formåla innanfor departementsområdet. Dersom regjeringa har vedteke innsparingar, kan desse som hovudregel verte erstatta av alternative, reelle innsparingsstiltak.

Rammene som er fastsette i mars er endelege, med unnatak for eventuelle tildelingar til satsingsforslag. Departementa har som hovudregel ikkje høve til å fremje nye forslag utanom den vedtekte ramma.

Ein føresetnad for ein vellukka rammestyrtd budsjettprosess er at departementa prioriterer innanfor budsjetttrammene sine i tråd med dei overordna prioriteringane til regjeringa. Den politiske profilen vert i stor grad skapt gjennom omprioriteringar innanfor budsjetttrammene til det einskilde departement, og departementa må sjå til at slike omprioriteringar og tiltak for effektivisering av ressursbruken vert gjennomførte.

I tillegg til føringane ovenfor, gjeld visse avgrensingar i høvet til å fordele budsjetttrammene:

- Store og prinsipielle saker kor ei politisk avklaring er naudsynt, skal leggjast fram for regjeringa.
- Budsjettet skal vere realistisk, jf. § 3 i løyvingreglementet. Omprioritering frå regelstyrte og lovbundne løyvingar må vere reelle og gjelde realistiske regelendringar.
- Øyremerkte tilskot til kommunesektoren (60-postane) inngår i regjeringa sitt samla økonomiske opplegg for kommunesektoren. Det er difor som hovudregel ikkje tillate å omprioritere frå 60-postar. Departementa har likevel høve til å ta opp med Finansdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet spørsmål om å flytte beløp mellom 60-postar og andre postgrupper. Departementa kan òg ta opp spørsmål om å flytte midlar mellom rammetilskotet og øyremerkte tilskot ved eventuelle funksjonssendingar med Finansdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. I begge tilfelle må departementa ta opp forslag om omprioriteringar med Kommunal- og distriktsdepartementet før det vert fremja for Finansdepartementet.

Departementa har ansvaret for at det er reell inndecking for omdisponeringane, i tråd med ansvaret for at budsjetttrammene vert haldne gjennom budsjettåret.

3. Fastsetjing av rammene

3.1 Budsjettkonferansen i mars 2026

Regjeringa fastsette på budsjettkonferansen i mars 2026 utgifts- og inntektsrammer for departementa.

Departementa får tilsendt regjeringa sine konklusjonar om utgifts- og inntektsrammene og andre budsjettføresetnader i eigne rammebrev. Rammene i rammebreva er i 2027-prisar.

Departementa skal leggje desse rammene til grunn for det vidare budsjettarbeidet. Verknader av lønsoppgjøret for statstilsette mv. i 2026 vil verte innarbeidd seinare.

3.2 Budsjettkonferansen i august 2026

På augustkonferansen kan departementas rammer endrast som følgje av:

- eventuelle tekniske justeringar
- eventuelle tildelingar til satsingsforslag
- eventuelle ytterligere innsparingstiltak.

Departementa kan ikkje byte ut satsingsforslaga som er beslutta skal behandlast i augustkonferansen med andre satsingsforslag. Departementa skal i sine innspel til budsjettkonferansen i august gje ei framstilling av forslaga på sitt område og rangere forslaga dersom det er fleire.

Ansvarleg departement skal til augustkonferansen leggje fram ein oppdatert overordna gevinstrealiseringsplan for relevante satsingsforslag, jf. rundskriv R-9/2025, punkt 4.4 og mal i vedlegg

3. Dette vil i hovudsak vere relevant for forslag som resulterer i netto budsjettgevinstar for offentlig sektor. Rundskriv og vedlegg er tilgjengeleg på nettsida «[Finansdepartementets rundskriv](#)».

Nedanfor er eksemplar på tekniske justeringar av rammene som departementa kan foreslå til budsjettkonferansen i august.

Endringar for regelstyrte overslagsløyvingar

Dersom det er grunnlag for å endre prognosane for regelstyrte overslagsløyvingar som ligg til grunn for rammene som vart fastsette på budsjettkonferansen i mars, i tråd med kravet om realistisk budsjettering, skal departementet fremje forslag om dette. Dersom justerte overslag viser at det under ei regelstyrt løyving er eit mindre behov enn lagt til grunn i ramma, kan vedkomande departement ikkje omprioritere det overskytande til andre formål.

Endringar i føresetnader om valutakurs

For løyvingar til tilskot til utanlandske organisasjonar o.l. som vert betalte i framand valuta, skal budsjettforslaget for 2027 vere basert på kursen for vedkomande valuta per 1. juni 2026.

Inntekter og utgifter under ordningar med meirinntektsfullmakt

Meirinntektsfullmakter gjev høve til å overskride utgiftsløyvingar mot tilsvarende meirinntekt. Sjølv om det er etablert ordningar med meirinntektsfullmakt, skal dei utgifts- og inntektspostane som høyrer saman verte realistisk budsjetterte. Statsrekneskapen syner dei seinare åra vesentleg høgare inntekter enn i nysaldert budsjett. Det gjeld i stor grad postar som det er knytte meirinntektsfullmakter til. Departementa må difor sjå hen til rekneskapstala for å fastsetje nivået på utgiftspostane og inntektspostane, og eventuelt foreslå parallelle justeringar av inntektene og utgiftene. I forslaga til Stortinget om meirinntektsfullmakter (romartalsfullmakt) skal det gå fram at meirinntekter og mindreinntekter skal inngå i utrekninga av overføring av unyttta løyving til neste budsjettermin.

Forslag til funksjonsendringar mellom departement

Når det er semje mellom to departement om overføring av eit bestemt funksjonsområde, skal departementa omtale dette forholdet og justere budsjetttrammene i rammefordelingsforslaget. Dette kan til dømes gjelde overføring av løyving og endringar som ledd i omstillingstiltak i staten.

4. Rammefordelingsforslaget frå departementa

4.1 Generelle krav til framstillinga

Innspel om tekniske justeringar og forslaget til rammefordeling skal vere kortfatta og poengtert slik at hovudprioriteringane kjem klart fram. Ein skal leggje hovudvekta på å gjere greie for og grunngje større reelle endringar samanlikna med Saldert budsjett 2026.

Departementa må

- få klart fram korleis rammefordelinga samsvarer med dei sentrale politiske satsingsområda
- gje ei vurdering av dei regelstyrte løyvingane
- sørge for at nye tiltak er utgreidde i tråd med utgreiingsinstruksen

Finansdepartementet vil særleg vurdere

- om tiltak bidrar til målretta og effektiv bruk av ressursar
- den samfunnsøkonomiske lønsemda av nye tiltak
- om slike forslag fører til auka løyvingar etter 2027
- om løyvingar som gjeld regelstyrte ordningar er budsjetterte realistisk
- den allmenne realismen i budsjetteringa

Dersom rammefordelingsforslaget avvik frå dei rammene som vart fastsette på budsjettkonferansen i mars, må departementet gjere greie for dei forholda som ligg til grunn for dette og årsaken til endringa, jf. punkt 3.2 ovanfor. Det skal òg framgå kva for budsjettpostar endringane gjeld.

For omprioriteringar innanfor budsjetttramma må departementet særleg gjere greie for både kor utgiftene er sett opp til nye prioriteringar og korleis dei er finansierte innanfor samla ramme. Det må gjerast greie for alle endringar som påverkar den enkelte post.

4.2 Fleirårige budsjettverknader

Departementa bes om å oppdatere fleirårige budsjettverknader for perioden 2028–2030 til bruk i materialet til budsjettkonferansane og i stortingsdokumenta. Fleirårige budsjettverknadar skal vise utvikling i budsjetta i tråd med gjeldande politikk, dvs. verknader av tidlegare vedtak. Forventa verknader i perioden som er mindre enn 50 mill. kroner kan utelatast, i lys av uvissa i overslag fram i tid. Endringar skal synleggjerast samanlikna med marsramma og som nytt nivå. Det skal leggjast til grunn tilsvarandre prinsipp som i innspel til marskonferansen, jf. rundskriv R-9/2025. Dersom fleirårige budsjettverknader av satsingsforslag er endra, skal det opplysast om.

4.3 Oversiktstabellar

Vi ber om at departementa tek med følgjande tabellar i innleiinga til rammefordelingsforslaget (i 1 000 kroner):

A. Departementet sine utgifter fordelte på programområde og programkategoriar med fire kolonnar med

- 1) rekneskap for 2025
- 2) saldert budsjett for 2026
- 3) budsjettet si stilling for 2026 etter første halvår
- 4) departementet sitt forslag for 2027

B. Departementet sine inntekter fordelte på programområde og programkategoriar med fire kolonnar med

- 1) rekneskap for 2025
- 2) saldert budsjett for 2026
- 3) budsjettet si stilling for 2026 etter første halvår
- 4) departementet sitt forslag for 2027

Departementa skal òg sende inn spesifisering av summene for 2027 fordelt på kapittel og post som eit separat vedlegg. Ved rapportering av driftsutgifter, må post 1 fordelast mellom to tekniske underpostar (1 Løn og godtgjersler og 2 Varer og tenester). For kapittel under Statens forvaltingsbedrifter (kap. 2440–2490) må underpostar under post 24 førast opp.

Send inn dette materialet med fullstendig kapittel- og postnemning og stikkord, slik som i utkast til vedtak.

4.4 Fordeling på kapittel og post – bruk av elektroniske løysingar

Send inn data elektronisk via Budmod. Fila ser ut som følgjer:

År	Depnr	Omrnr	Katnr	Kap	Post	Upost	Endring	Status
2027	01	02	00	0100	01	1	#####	#####
2027	01	02	00	0100	01	2	#####	#####
2027	09	17	20	2460	24	1	#####	#####
2027	09	17	20	2460	24	2	#####	#####

Data må vere lagra som rein tekst (txt). Kvart felt skal vere skilt av med ein tabulator. Alle felta må vere fylt. Alt dette skjer automatisk når ein køyrer rapporten i Budmod.

Departementa må spesifisere lønsutgifter og utgifter til kjøp av varer og tenester på underpostar i regjeringa sitt interne budsjettarbeid. Driftsutgifter under post 01 er fordelt på underpost 1 Løn og godtgjersler og underpost 2 Varer og tenester. Når løyvingsframlegga vert fremja for Stortinget, er dei slått saman til ein felles driftspost. Alle 24-postar skal vere spesifisert på underpost. Ikkje splitt opp andre postar på underpost.

4.5 Romartalsvedtak

Romartalsvedtak er vedtak som Stortinget gjer i samband med budsjettet utanom løyvingane på kapittel og post. Slike vedtak kan til dømes gjelde fullmakter til å stifte forpliktingar for framtidige budsjettår eller til å overskride utgiftsløyvingar på grunn av meirinntekt.

Forslag som krev romartalsvedtak må departementa ta opp med Finansdepartementet. Forslag om slike vedtak vert tekne med både i Gul bok og i fagproposisjonane. Departementa skal sende forslag til romartalsvedtak for 2027 til Finansdepartementet som vedlegg til ramme- fordelingsforslaget. Utform forslaga til romartalsvedtak etter den same malen som er nytta dei siste åra.

Departementa kan også ha romartalsvedtak frå tidlegare år som gjeld utan tidsavgrensing eller i alle fall utover eitt budsjettår. For å få eit betre oversyn over alle gjeldande vedtak, ber vi om at departementa gjev ei oppstilling over slike vedtak i et eige vedlegg til fagproposisjonane. Vidare ber vi om at departementa sender denne oppstillinga til Finansdepartementet saman med framlegget til rammefordeling.

4.6 Eventuelle endringar frå rammefordelingsforslaget

Alle beløp på kapittel og post for 2027 vert lagde inn i databasen i Finansdepartementet slik dei er førde opp i forslaget til rammefordeling. Etter budsjettkonferansen i august skal departementa snarast mogeleg stadfeste endringane frå rammefordelingsforslaget på særskilde ark med dette mønsteret:

Kap	Post	Underpost	Nemning	Endring	Statusbeløp
-----	------	-----------	---------	---------	-------------

Departementa må sende alle endringar i nemning på kapittel og postar inn på særskild ark med dette mønsteret:

Kap	Post	Nemning (berre den nye nemninga)	Programkode
-----	------	----------------------------------	-------------

Finansdepartementet vil sende ut eit eige rundskriv om desse stadfestingane i august.

5. Budsjetteringsprinsipp

5.1 Generelt

Departementa skal basere budsjettforslaget på gjeldande vedtak og prinsipp for statleg budsjettering. Sjå utførleg framstilling i del II i «[Veileder i statlig budsjettarbeid](#)». Vidare viser vi til rundskriv R-101 Statens kontoplan for statsbudsjettet og statsregnskapet, som er tilgjengeleg på nettsida «[Finansdepartementets rundskriv](#)».

Dersom ein ønskjer å knyte stikkorda «*overslagsløyving*», «*kan overførast*» eller «*kan nyttast under*» til nye postar eller til postar som tidlegare ikkje har hatt stikkord, må ein grunngje forslaget. Dette gjeld likevel ikkje når stikkordet «*kan overførast*» skal knytast til investeringspostane 30-49. Stikkord kan berre nyttast etter godkjenning frå Finansdepartementet.

5.2 Pris- og lønsnivå

Rammefordelingsforslaget og Prop. 1 S skal byggje på det forventede pris- og lønsnivået i 2027.

Departementa skal leggje inn lønsutgifter i budsjettforslaget basert på gjeldande regulativsatsar og vedtak etter 1. mai 2026. Justeringar av budsjetttrammene som følgje av lønsoppgjeret vert sende i eiga melding når utfallet er klart.

Forvaltingsbedrifter får ikkje kompensasjon for lønsoppgjera og det må difor setjast av midlar til lønsvekst for 2026 og 2027 innanfor post 24 *Driftsresultat*. Forvaltingsorgan med særskilde

fullmakter (nettobudsjetterte verksemder) er alt kompenserte for forventet løn og får ikkje tillegg etter at endeleg lønsvekst er fastsett.

Budsjettering av lønspostar skal følgje føringane i rundskriv R-101. Arbeidsgivaravgift skal først etter satsen i den avgiftssona der verksemda er lokalisert, jf. rundskriv R-103. Pensjonspremier vert berekna og fakturert etter den verksemdsspesifikke og hendingsbaserte modellen som gjeld i Statens pensjonskasse frå 2022, jf. rundskriv R-118.

5.3 Særleg om statens forvaltningsbedrifter – renteutgifter, avskrivningar o.a.

Renter

For statens forvaltningsbedrifter skal det først opp renter av staten sin kapital i bedriftene. Veiledning om føring av driftsresultat, avskrivningar og renter i forvaltningsbedriftene finst i [Veileder i statleg budsjettarbeid, vedlegg III](#). For kapitalinnskott frå åra mellom 2022 og 2026 (inkl. eldre kapitalinnskott konverterte i desse åra) finst rentesatsen i årleg rundskriv [R-1/2026](#) Statsbudsjett og statsregnskap 2026 – Rentesats for mellomværende med statskassen og statens kapital i statens forvaltningsbedrifter. Før òg renter på forvaltningsbedriftene si mellomrekning med statskassa. Renta er her knytt til renta på kortsiktige kontolån til statskassa. Budsjetter likevel ikkje desse renteinntektene. Dei vil difor berre kome fram i rekneskapen.

Avskrivningar

Avskriv den investerte kapitalen i samsvar med dei retningslinjene som er fastsette for kvar forvaltningsbedrift. Sjå [Veileder i statleg budsjettarbeid, vedlegg III](#).

5.4 Særleg om forvaltningseiningane for statlege utlån

Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og bustadlånordninga under Statens pensjonskasse skal leggje desse hovudprinsippa til grunn, jf. [Prop. 1 S \(2009–2010\) kapittel 9.4](#):

- Departementa skal budsjettere og overføre alle renteinntekter systematisk ut frå opptente renter basert på kalenderåret. Under kvar post i fagproposisjonane skal departementa gjere greie for kva som vil gå til dekning av manglande avdrag og opptente renter i budsjettåret. Handsam alle kostnader og andre inntekter enn renter etter kontantprinsippet.
- Kvar forvaltningseining skal ha eigne 70-postar for å dekkje tap/kostnader som oppstår ved manglande tilbakebetaling av statlege utlån. Under kvar post skal departementa gjere greie for kva som vil gå til dekning av manglande avdrag og opptente renter i budsjettåret.

Finansdepartementet vil sende eige brev til dei aktuelle departementa med retningslinjer for kva renteføresetnader som skal liggje til grunn for overslaga for 2027 og med eventuelle presiseringar av føresetnader om gjennomføring av budsjettopplegget innan 1. juli 2026.

5.5 Særleg om budsjettering av nye tiltak som lånetransaksjon

Forutsetningane for at eit tiltak kan budsjetterast på ein 90-post som lånetransaksjon, står omtala i [Gul Bok 2026 kapittel 8.1](#). For nye tiltak må departementet godtgjere at det føreslegne tiltaket gjev ei forventa avkastning som svarer til risikoen ved plasseringa, og at avkastninga er finansiell og stammer frå inntekter i ein marknad.

Dersom ein vurderer at eit tiltak heilt eller delvis kan budsjetterast som lånetransaksjon, skal departementet i budsjettprosessen leggje fram eit grundig avgjerdsgrunnlag som godtgjer at tiltaket er i tråd med forutsetningane for slik budsjettering. Eit slikt avgjerdsgrunnlag skal omfatte både ei vurdering av forventa avkastning av tiltaket og kva avkastningskrav ein privat investor ville ha kravd for investeringa isolert sett. I mange saker kan det vere nødvendig å innhente bistand frå ein ekstern finansiell rådgjevar til å vurdere forventa avkastning og marknadsbasert avkastning.

Fagdepartementet skal involvere Finansdepartementet i førebuing av innspel som heilt eller delvis gjeld forslag om å budsjettere tiltak som lånetransaksjon. Fagdepartementet skal involvere Finansdepartementet i utarbeiding av mandat og dialog med rådgjevar når ein skal bruke ekstern bistand. Finansdepartementet vil òg gjere ei særskilt vurdering av riktig budsjettering opp mot det finanspolitiske rammeverket.

6. Gul bok 2027

6.1 Utforming av departementsomtalen i Gul bok

Departementsomtalen i Gul bok skal ha to hovuddelar: Ein innleiande tabell med oversikt over løyvingforslaga og ein tekstleg omtale av budsjettforslaget under kvart departement.

Kvart departement skal utarbeide ein omtale for områda sine og sende dette til Finansdepartementet innan fristen i budsjettkalenderen i punkt 1 ovanfor.

Oversiktstabell

Tabellen skal gje ei oversikt over budsjettforslaget på programkategorinivå, med kolonnar for det salderte budsjettet for inneverande år (Saldert budsjett 2026), løyvinga for komande år (Prop. 1 S for 2027) og prosentvis endring frå inneverande til komande år. Sum skal vere i millionar kroner.

Departement som har fleire programområde, skal summere kvart programområde for seg, og dei samla løyvingane på områda til departementet skal summerast til slutt. Departement som har 90-postar (lånetransaksjonar), skal skilje desse ut under kvart programområde.

Dersom det er gjort tekniske omleggingar eller liknande som fører til store endringar i løyvingane under eit departement, bør departementet omtale dette kort i fotnotar under tabellen. Tabellane i Gul bok skal syne faktisk løyving utan korreksjonar. Dersom eit område til dømes er

flytta i samband med funksjonsendringar mellom departement, skal departementet forklare det i ein fotnote.

Tekstleg omtale

Departementsomtalen skal gje ei overordna omtale av det samla budsjettforslaget, og syne dei viktigaste prioriteringane i 2027-budsjettet. Omtalen skal byrje med ei strekliste på tre til fem hovudprioriteringar. Gje deretter ein utfyllande omtale for kvart strekpunkt. Dette kan innebære syning av dei største budsjettområda og kva ein ønskjer å oppnå, samt korleis løyvingane innrettast for å nå måla. Resultater av tidlegare løyvingar kan også omtalast der det er relevant. Større satsingar og innsparingsforslag (som òg er prioriteringar) kan omtalast saman med det relevante budsjettområde. Ein skal berre unnataksvis gjenta tal frå tabellen. Viktige utviklingstrekk over tid kan takast med. Omtalen må vere konsentrert, jf. krava til lengde nedanfor.

For å sikre ei mest mogeleg einsarta framstilling av departementa, er det viktig at denne malen vert følgd. Teksten skal vere klart, godt og enklast mogeleg skrive.

Lengda på departementsomtalen

Finansdepartementet legg følgjande til grunn som øvre grense for lengda på omtalen, eksklusive tabellen, under kvart enkelt departement:

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet: 1½ side
- Dei andre departementa: ¾ side

Tekniske krav til utforminga av departementsomtalen

Departementa skal nytte dei same malane ved utforminga av departementsomtalen i Gul bok, som dei nytta ved utforminga av fagproposisjonane.

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) og Departementenes digitaliseringsorganisasjon (DIO) vil gje naudsynt brukarstøtte dersom departementa har behov for teknisk assistanse i samband med utarbeidinga av departementa sine bidrag til Gul bok.

Lever utkasta elektronisk som avtalt med Finansdepartementet. Teksten må vere lagra i Microsoft Word-format. Still opp tabellane slik det er omtalt i brukardokumentasjonen.

6.2 Forslag til vedtak

Finansdepartementet vil sende utskrift av vedtaksutkast for 2027 til alle departementa etter budsjettkonferansen i august. Denne utskrifta må kvart departement kontrollere innan den fristen som vert sett. Det er fagdepartementet som har ansvar for å kontrollere at utskrifta stemmer med den fordelinga som er godkjend på kapittel og post. Systematikken, nemningane og stikkorda må vere korrekte, slik at Finansdepartementet kan nytte utskrifta som manuskript til "Forslag til vedtak" i Gul bok.

Systematikken er som i fjor:

- 1) Grupper kapitla på vanleg måte.
- 2) Kapittel, post og stikkord skal ha nemning på bokmål.
- 3) Før opp alle beløp fullt ut (i heile kroner).
- 4) Før opp beløpa i tre kolonnar, med summer for programkategori og programområde. Summer departementa sine inntekter på inntektssida.
- 5) Ikkje før opp postar/kapittel utan forslag om løyving for 2027.

Eventuelle stikkord som kjem etter nemninga på posten, skal takast med både i Gul bok og i forslag til vedtak i fagproposisjonene. Det skal gis bekreftelse på utskrift av vedtakslistene inkludert ev. endringer. Endringer skal gjerast i samråd med Finansdepartementet.

Lever forslag til romartalsvedtak etter dei same tekniske spesifikasjonane som for departementsomtalen i Gul bok.

7. Fagproposisjonane 2027

7.1 Fristar for arbeidet med fagproposisjonane

Særleg viktige delar av fagproposisjonen

Departementa er sjølv ansvarlege for at omtalen i proposisjonene er utforma i tråd med regjeringa sin politikk og konklusjonar i regjeringa. Departementa må sende Finansdepartementet særleg viktige delar av proposisjonen innan fristen i budsjettkalenderen i punkt 1 ovanfor. Departementa kan sende inn viktige tillegg eller endringar i teksten når dei er ferdige.

Trykking

Budsjettproposisjonen skal ha namnet «Prop. 1 S (2026–2027) for budsjettåret 2027».

Departementa må i god tid avtale eigen frist for å levere endeleg manuskript til fagproposisjonane til Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon, Avdeling for Facility Management (FM), Teknisk redaksjon.

Det er mogeleg å kontakte brukarsenteret på tlf. 22 24 00 00 eller sende spørsmål til teknisk.redaksjon@dss.dep.no.

Framlegg i statsråd

Departementa skal leggje fram fagproposisjonane i statsråd 25. september.

7.2 Utforming av teksten i fagproposisjonane

7.2.1 Hovudstruktur for fagproposisjonane

Framstillinga i fagproposisjonane skal som hovudregel ha tre delar:

Del I skal gje ei samla oversikt over budsjettforslaget. Departementa bør utforme denne delen slik at den kan tene som grunnlag for den generelle delen av innstillinga frå vedkomande stortingskomité. Hovudmåla og hovudoppgåvene til departementet, vurdering av status, resultatoppnåing, hovudutfordringar og prioriterte område må kort omtalast. I tillegg skal del I gje ei oversikt over oppmodingsvedtak som vert omtalte i proposisjonen.

Del II skal innehalde ei samla oversikt over budsjettforslaget medrekna kategoriomtale og kapittelomtale.

Kategoriomtalen skal vere ein felles omtale av budsjettkapitla som høyrer til under same programkategori. Denne delen skal også innehalde ein omtale av mål og oppgåver, vurdering av status, resultatoppnåing, utfordringar og prioriterte område, men omtalen skal vere mindre overordna enn i innleiinga, jf. Løyvingsreglementet. Måla skal omhandle verknadene, eventuelt andre resultat som ein ønskjer å nå eller endre ved hjelp av løyvinga og andre tilgjengelege verkemiddel. Dersom departementet presenterer mål og resultatkrav både på kategori- og kapittelnivå, skal omtalen vere meir konkret på kapittelnivå enn på kategorinivå.

I kategoriomtalen kan det òg vere naturleg å skrive om dei verksemdene eller ordningane som kategorien omfattar. Under kapittelomtalen skal ein særleg forklare innhaldet i dei ulike løyvingane.

Dersom det er gjort tekniske omleggingar eller liknande som fører til store endringar i løyvingane, til dømes i samband med funksjonsendringar mellom departement, kan departementet vurdere å justere tabellar mv. slik at resultatane kan rapporterast der ansvaret nå er plassert. Departementet bør i slikt høve omtale tydeleg kva for endringar som er innarbeid i tabellar mv. med forklarande fotnotar.

Del III skal departementet omtale andre tema som departementet finn det relevant og formålstenleg å informere Stortinget om, jf. pkt. 7.2.3 nedanfor.

7.2.2 Generelle retningslinjer for utforminga av teksten

Proposisjonane skal berre innehalde godkjende planar

Ved utforminga av fagproposisjonane må departementa ta omsyn til at det er regjeringa som legg fram budsjettforslaget. Kommentaraner i fagproposisjonane skal difor berre grunngje dei forslaga som vert tekne med i det endelege budsjettforslaget. Ikkje omtal planar som kan ha budsjettkonsekvensar eller andre økonomiske og administrative konsekvensar, utan at planen heilt ut er godkjend av regjeringa. Konsulter Finansdepartementet dersom eit departement er i tvil om eit forslag går ut over tidlegare godkjenning.

Mål og resultatrapportering

I fagproposisjonane må departementa under kvar programkategori/kvart kapittel skildre kva for problem ein vil løyse. Med utgangspunkt i problemet kan ein sette målet ein ynskjer å nå. Målet med tiltaket må vere så klart som råd er. Målet må òg svare tydeleg på det identifiserte

problemet, og kan til dømes vise ynskja verknader for samfunnet eller brukargrupper. Bruk gjerne [resultatkjeden](#) for å vise samanhengen mellom tiltak og effektar for brukarar og samfunn.

Resultatkjeden er ein forklaringsmodell som viser korleis ei verksemd gjennom aktivitetar eller tiltak omformar ulike ressurser til produkt eller tenester som gir effektar for brukarane og samfunnet. Pilene i modellen viser årsakssamhengane, og dei to siste pilene viser verknadane tiltaket har for brukarane og for heile samfunnet. Meir rettleiing om resultatkjeden finst her: [Sette mål og retning | DFØ](#)

Figur: Resultatkjeden. Kilde: DFØ

Løyvingsreglementet § 9 krev at ein skal gjere greie for innhaldet i og grunngjevinga for løyvingsforslaga og omtale dei resultata som ein tek sikte på å oppnå med løyvingsforslaga. Krava til omtale av mål og resultatrapportering gjeld både satsingar og mål på tvers av sektorar og verksemdsområde, satsingar og mål for dei ein skilde verksemdene og bruken av tilskot som verkemiddel. Når det gjeld omtale av både tilskotsordningar og einskildståande tilskot, viser vi særleg til kapittel 6 i "Bestemmelser om økonomistyring i staten" (føresegnene). Sjå punkt 7.2.3 i dette brevet for meir om dette.

Når fleire verksemdar og verkemiddel har innverknad på dei same måla, bør departementet òg omtale kva som er dei underliggjande verksemdene sitt bidrag til verknadene, til dømes i form av tenester som verksemdene skal levere.

I proposisjonen skal departementa rapportere om oppnådde resultat i 2025 på overordna nivå. Resultatrapporteringa skal først og fremst vise til og henge saman med måla for 2025 slik dei allereie er presenterte for Stortinget. Departementet må leggje vekt på at rapporteringa skal vere strukturert og poengtert, og unngå lange aktivitetsskildringar. Departementa kan gjerne supplere omtalen med ein tabell som viser samanhengen mellom mål og oppnådde resultat. Dersom det er store avvik, må departementa gjere greie for årsakene til dette.

Detaljert omtale som i sin karakter høyrer heime i det enkelte fagdepartement si styring av underliggjande verksemdar, bør ikkje takast med i fagproposisjonen.

Områdegjennomgangar

Det påfølgande året der eit departementsområde har vore gjenstand for ein område-gjennomgang skal dette som hovudregel omtalast i fagproposisjonen. Omtalen bør innehalde ei oppsummering av anbefalingane og tiltak for å følgje opp område-gjennomgangen. Ordet område-gjennomgang skal nyttast i omtalen, for å legge til rette for at det er mogleg å spore oppfølginga av ein område-gjennomgang. Dette betyr at område-gjennomgangar som var ferdigstilt og handsama i regjeringa i 2025 og 2026 skal omtalast. Departementa er oppmoda til

å vurdere om også tidlegare ferdigstilte og pågåande områdegjennomgangar bør omtalast. Finansdepartementet legg opp til å omtale utvalde områdegjennomgangar i Nasjonalbudsjettet.

Orientering om heilårsverknad

For nye tiltak som ikkje vert sett i gong frå 1. januar 2027, er det viktig at Stortinget får informasjon om kva heilårsverknaden på statsbudsjettet vil vere frå 2028 eller seinare. Dette gjeld både nye tiltak som krev høgare løyving og innsparingstiltak.

7.2.3 Omtale av særlege tema

Omtale av tverrgåande satsingar

Regjeringa gjennomfører tverrgåande satsingar av ulik storleik og viktighet. Departement med ansvar for vesentlege og relevante tiltak i viktige tverrgåande satsingar skal vurdere å omtale mål for tiltaka og oppnådde resultat i budsjettproposisjonen. Departement med koordineringsansvar i tverrgåande satsingar skal vurdere behovet for å omtale mål og resultat av slike satsingar samla i budsjettproposisjonen. For viktige politiske satsingar kan det vere aktuelt at det koordinerande departementet hentar inn rapportering om gjennomføring og status frå dei andre involverte departementa, og omtaler mål og status samla for tverrgåande satsingar som Stortinget har slutta seg til.

Sektorovergripande klima- og miljøpolitikk

Klima- og miljøomsyn er eit sektoransvar, og departementa skal difor omtale arbeidet med dette i eigen fagproposisjon der det er relevant og føremålstenleg. Klima- og miljødepartementet vil presentere ein oversikt over viktige satsingar på klima og miljø. I samheng med rammefordelingsforslaget vil Klima- og miljødepartementet i eige brev be om innspel til denne oversikten.

Oppfølging av berekraftsmåla

Departementet skal omtale sitt arbeid med berekraftsmåla i budsjettproposisjonen, og skildre innsatsen for kvart av delmåla der departementet bidrar. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet vil sende ein mal for omtalen til departementa i eit eige brev.

Oppfølging av krav i likestillings- og diskrimineringslova om å gjere greie for likestilling

Likestillings- og diskrimineringslova § 24 andre ledd gjev pålegg til offentlege myndigheiter, som myndigheitsorgan, om å gjere greie for kva dei gjer for å integrere omsynet til likestilling og ikkje-diskriminering i sitt arbeid. Dei skal også gjere greie for korleis dei arbeider med å omsette prinsipp, prosedyrar og standardar for likestilling og ikkje-diskriminering til handling, vurdere resultatata som er oppnådde og opplyse om kva forventingar dei har til dette arbeidet framover.

Likestillings- og diskrimineringslova § 26 a gjev pålegg til offentlege myndigheiter, som arbeidsgjevarar, om å gjere greie for den faktiske tilstanden når det gjeld kjønnslikestilling i verksemda. Arbeidsgjevarar i offentlege verksemder skal òg gjere greie for kva dei gjer for å oppfylle aktivitetsplikta etter § 26.

Utgreiinga skal stå i del III av budsjettproposisjonen.

Omtale av tilskotsordningar og einskildståande tilskot

Løyvingsforslag om tilskot skal omtalast kvart år på den posten løyvinga blir gjeve over.

Departementet skal presentere hovudelementa i ei tilskotsordning for Stortinget: mål og målgruppe, kriterium for måloppnåing, tildelingskriterium, opplegg for oppfølging og kontroll og evaluering (sjå kap. 6 i føresegnene om økonomistyring i staten). Omtalen skal i tillegg innehalde løyvingsforslaget for det komande året og oppnådde resultat for førre året.

Einskildståande tilskot er tilskot som er øyremerkt til mottakaren utan å være utlyst frå ei tilskotsordning. Mottakaren blir i staden namngjeven i løyvingsforslaget på ein slik måte at løyvinga må reknast som øyremerkt til vedkomande. Dette er eit unntak i føresegnene om tilskotsforvaltning. Hovudelementa skal også presenterast for denne typen tilskot, men det er ikkje krav til å fastsetje tildelingskriterium. I grunngevinga for løyvingsforslag om einskildståande tilskot, bør det gå fram kvifor det er grunn til å nytte einskildståande tilskot framfor tilskotsordning som verkemiddel. Både korrekt namn på mottakaren og tilskotsbeløpet bør inngå i omtalen. I dei tilfella det ikkje er tenleg å oppgje beløpet i løyvingsforslaget, bør det gå fram korleis tilskotsbeløpet vil bli fastsett. I tillegg til omtalen på postnivå, kan det vere tenleg med ei samla oversikt av dei einskildståande tilskota under eit departement, til dømes i ein tabell som vedlegg til proposisjonen.

Statens forvaltingsbedrifter – opplysningar om kapitalbalanse og renter i byggjetida

Budsjettproposisjonane skal innehalde opplysningar om kapitalbalanse for alle forvaltingsbedriftene, jf. St.prp. nr. 65 (1990–1991), pkt. 2.1, og Innst. S. nr. 176 (1990–1991). Oppstillinga i budsjettproposisjonane bør om mogeleg vise balansen ved utgangen av dei to føregåande åra. Vidare ber vi om at balanseoppstillingane i budsjettproposisjonen vert supplerte med økonomiske nøkkeltal og ein finansieringsanalyse. Aktuelle nøkkeltal kan for eksempel vere overskotsgrad, totalrentabilitet, eigenkapitalrentabilitet og totalkapitalen sin omløpsfart.

Omtalen av statlege bygg og anlegg skal innehalde renter i byggjetida, sjølv om slike renter ikkje skal gå inn i grunnlaget for utrekninga av løyvingane, jf. St.prp. nr. 65 (1990–1991), pkt. 2.2, og Innst. S. nr. 176 (1990–1991). Renta skal vere lik renta for statens kapital i forvaltingsbedriftene, jf. pkt. 5.4 ovanfor.

Oppmodingsvedtak

Fagproposisjonane skal omtale oppmodingsvedtak frå Stortinget til regjeringa. Eit av dei innleiande kapitla i fagproposisjonen skal omtale oppfølging av oppmodingsvedtaka etter ein standard mal. Er det er behov for meir utdjupande informasjon om oppfølginga av vedtaket, skal slik omtale stå under relevant programområde i proposisjonen. Departementa kan òg skrive og plassere slike utdjupande omtaler saman med og tilpassa annan omtale i proposisjonen, utan å følge ein fast mal. Det må då gå klart fram kva som er ei oppfølging av oppmodingsvedtak.

Følgjande vedtak skal være med i omtalen:

- alle oppmodings- og utgreiingsvedtak under departementet i føregående stortingsssesjon (2025–2026).
- alle oppmodings- og utgreiingsvedtak frå tidlegare stortingsssesjonar som kontroll- og konstitusjonskomiteen ved handsaming av Meld. St. 4 (2025–2026) ikkje har kvittert ut.

Når oppfølginga av eit vedtak omhandlar fleire departement, må det ansvarlege departementet sørje for naudsynt koordinering med dei departementa det gjeld. Vedtaket skal berre omtalast under det ansvarlege departementet. Dersom det er uklart kva departement som har koordineringsansvaret, må dette straks takast opp med Statsministerens kontor.

Det innleiande kapittelet skal bestå av tre element:

- (i) ein innleiande tekst
- (ii) ein oversiktstabell over alle oppmodings- og utgreiingsvedtaka
- (iii) ein omtale av korleis oppmodings- og utgreiingsvedtaka vert følgde opp

(i) Om innleiande tekst

Innlei kapittelet med ein standardtekst som forklarar oppsettet og tabellen. Standardteksten vert send departementa i eit brev frå Statsministerens kontor i juni.

(ii) Om oversiktstabell

Oversiktstabellen følgjer same mal som i fjor. I ein kolonne skal det gå fram om rapporteringa på oppmodingsvedtaket no vert avslutta eller om departementet òg planlegg å rapportere på vedtaket i neste års budsjettproposisjon. For kvart vedtak skal det difor stå «Ja» i kolonnen dersom rapporteringa no vert avslutta, og «Nei» i kolonnen dersom rapporteringa skal fortsetje.

Departementa kan avslutte rapporteringa på oppmodingsvedtaket i følgjande tilfelle (Ja):

- Vedtaket er ferdig følgt opp ved f.eks. at ein proposisjon, melding eller utgreiing er lagd fram for Stortinget.
- Vedtaket gjev føringar for politikktutforminga på eit område, men føresett ikkje at regjeringa kjem tilbake og fremjar konkrete forslag til Stortinget. Departementet har forklart korleis dette vil verte følgt opp i politikken framover. Eksempel på slike vedtak kan vere at eit område skal styrkast eller at særlege høve skal ivaretakast i politikktutforminga, der oppfølginga vil kunne gå over mange år. Det er her naturleg at den vidare orienteringa til Stortinget skjer i den ordinære omtalen av politikkområdet i dei årlege budsjetta og andre dokument.
- Vedtaket er oppheva eller omgjort ved eit nytt vedtak i Stortinget. Dette gjeld òg tilfelle der Stortinget har fatta lovvedtak eller budsjettvedtak som må forståast slik at stortingsfleirtalet ikkje lenger meiner at det aktuelle oppmodingsvedtaket skal følgjast opp vidare. Dersom regjeringa foreslår slikt vedtak, må det gå klart fram i proposisjonen at det skal sjåast i samanheng med oppmodingsvedtaket.
- Vedtaket vert foreslått oppheva ved vedtak i Prop. 1 S (2026–2027).

Rapporteringa på vedtaket skal fortsetje i følgjande tilfelle (Nei):

- Departementet har enno ikkje bestemt korleis det skal følgje opp vedtaket og vil kome tilbake til Stortinget om dette seinare.
- Vedtaket syner at regjeringa skal levere ein proposisjon, stortingsmelding, sak, utgreiing el. til Stortinget som ikkje enno er levert.
- Departementet vil kome tilbake til oppfølginga av vedtaket i ei melding eller proposisjon el. som vert lagt fram seinare.

(iii) Om omtale av oppfølging av vedtaka

Under tabellen skal det følgje ein kort omtale av alle oppmodings- og utgreiingsvedtak og departementet si oppfølging av desse. Sett opp vedtaka i stigande nummerrekkefølge, inndelt etter ulike stortingsssesjonar. Omtalen av det einskilde vedtaket skal være kort, men innehalde dei naudsynte opplysningane til at Stortinget vert informert om hovudtrekka i oppfølginga frå departementet.

Omtalen av vedtaket skal innehalde følgjande informasjon:

- Overskrift (i tråd med stikkord brukt i oversiktstabellen).
- Vedtaksnummer og vedtaksdato.
- Tekst i oppmodingsvedtaket.
- I kva samanheng oppmodingsvedtaket er foreslått og kva stortingsdokument som ligg til grunn for vedtaket.
- Ei forklaring på korleis oppfølginga er eller vil verte gjort. Det må gå klart fram om vedtaket etter departementet si meining er følgt opp, eller om det er behov for ytterlegare oppfølging, som f.eks. «Oppmodingsvedtaket er ivareteke gjennom Stortinget sitt vedtak ved behandlinga av Prop. 46 L (2014–2015), jf. Innst. 331 L (2014–2015)» eller «departementet legg til grunn at oppmodingsvedtaket er følgt opp gjennom vurderinga under kap. xx.». Dersom vedtaket ikkje er følgt opp enno, skal det gå fram korleis dette vil skje. Omtalen av oppfølginga bør då som utgangspunktet ikkje overstige 4–5 setningar.
- Dersom det tidlegare er gjeve ein omtale av oppfølginga av vedtaket til Stortinget, skal departementet kort omtale eventuelle relevante kommentarar frå stortingsfleirtalet ved siste handsaming, og korleis desse vil verte følgde opp. Som hovudregel er det synet til den aktuelle stortingskomiteen i komitéinnstillinga som skal refererast, så framt fleirtalet i komitéen representerer eit fleirtal på Stortinget.
- I nokre tilfelle er vedtaka delte opp i fleire vedtakspunkt. I så tilfelle skal kvart vedtakspunkt ha sin eigen omtale. Omtalen kan i kvart tilfelle vere heilt kort og vise til andre vedtak. Kravet til overskrift, referansar mv. gjeld likevel for kvart punkt.

Sjølv om det normalt er eit stort handlingsrom for korleis følgje opp Stortinget sine intensjonar med eit oppmodingsvedtak, kan det vere tilfelle der regjeringa likevel av ulike årsaker meiner at Stortinget bør gjere om vedtaket. Det kan i så fall vere naudsynt med eit oppheivingsvedtak. Dette kan formulerast som følgjer: «Vedtak nr. 52, 14. juni 2017 vert oppheva.» Dersom det er fleire vedtak under same departement, kan ein foreslå desse oppheva med eit slikt vedtak: «Vedtaka nr. 52, 14. juni 2017, nr. 46, 14. juni 2017 og nr. 386, 15. juni 2017 vert oppheva.». Dersom det vert foreslått eit samlevedtak, må likevel departementet grunngje vedtaket særskild

for kvart oppmodingsvedtak under omtalen av oppfølginga av dei einskilde vedtaka. Nytt i utgangspunktet berre opphevingsvedtak i dei tilfella der andre handlingsalternativ er uttømte og Stortinget peiker på behovet for slikt vedtak. Inkluder vedtaket i forslag til vedtak avslutningsvis i proposisjonen.

Statsministerens kontor vil som normalt i juni sende ut ein oversikt over alle vedtak fatta i inneverande stortingssesjon.

Omtale av lønsvilkåra o.a. til leiarar i heileigde statlege verksemder

I del III av fagproposisjonane skal departementa ta med følgjande opplysningar om lønsvilkåra til leiarane i dei heileigde statlege verksemdene:

- samla utgifter til løn, pensjonsforpliktingar og anna godtgjersle til dagleg leiar
- arten og omfanget av forpliktingar til dagleg leiar ved oppseiing eller endring av tilsetjingsvilkår
- avtaler om bonus, utdeling av overskot og liknande til fordel for dagleg leiar

Omtale av folkerettslege avtaler med avgrensa budsjettkonsekvensar

I samband med at staten inngår nye folkerettslege avtaler, inkludert innlemming av EØS-rettsakter, må det i nokre tilfelle vurderast behov for å innhente Stortingets samtykke etter Grunnloven § 26 andre ledd. Grunnloven § 26 andre ledd stiller krav om Stortingets samtykke ved inngåing av folkerettslege avtaler som er av «særlig stor viktighet», og for alle folkerettslege avtaler som «nødvendiggyr en ny lov eller stortingsbeslutning». «Stortingsbeslutning» vil i praksis bety løyvingvedtak.

Dersom inngåing av nye folkerettslege avtaler berre medfører avgrensa årlege økonomiske og administrative konsekvensar, skal det normalt ikkje innhentast Stortingets samtykke berre av budsjettomsyn. Dette fordi det vil vere upraktisk å innhente den type fullmakter for mange kurante avtaler som gjeld drifta i statlege verksemder og som kan dekkjast innanfor eit uendra løyvingnivå på vedkommande budsjettpostar utover budsjettåret. I slike tilfelle skal departementet i samband med dei aktuelle budsjettpostane i fagproposisjonen omtale generelt opplegget for inngåing og gjennomføring av avtalene og at årlege utgifter knytt til den/dei inngåtte avtalen(e) er avgrensa og vert dekte over postane, jf. omtale i Gul bok 2024, avsnitt 8.1. Sjå også omtale i [R4-2025 Hovudbudsjettskriv for 2026](#).

7.3 Fagproposisjonane – teknisk direktiv

7.3.1 Forslag til vedtak

Forslag til vedtak om løyvingar i fagproposisjonane må vere i samsvar med det manuskriptet som er godkjent til forslag til vedtak i Gul bok, med den same fordelinga på kapittel og post. Departementa må kontrollere både kronetal, stikkord og nemning på kapittel og post. I ein fagproposisjon som er skriva på nynorsk, må nemning og stikkord vere på nynorsk.

Innlei forslag til vedtak med "I" (romartal). Departementa skal fordele løyvingar på utgifter og inntekter gruppert kvar for seg. Sjå retningslinjene i rettleiinga Om statsråd frå Statsministerens kontor.

Romartal II og seinare nummer gjeld forslag om fullmakt til å tinge utstyr, til å gje tilsegn om statstilskot, om statsgaranti og eventuelle andre romartalsvedtak. Ein må formulere desse forslaga i samsvar med det som vert førte opp i Gul bok. I vedlegg til fagproposisjonane skal departementa også ta inn ei oppstilling over romartalsvedtak som er gjevne utan tidsavgrensing, jf. omtale under pkt. 4.4.

7.3.2 Tabellar i innleiinga

I innleiinga skal det vere minst to standardtabellar:

- 1) utgifter spesifiserte på programkategori og utgiftskapittel, med tal for 2025, 2026 og 2027, og utrekning av prosentvis endring frå 2026 til 2027.
- 2) tilsvarande tabell for inntekter.

7.3.3 Kapittelrekkjefølgje

I teksten skal ein omtale kapittel i nummerrekkjefølgje på utgiftskapittel innanfor kvar programkategori. Omtal statens forvaltingsbedrifter og statsbankane under den program-kategorien der dei høyrer heime. Omtal inntektskapittel som heng saman med eit utgifts-kapittel, rett etter dette utgiftskapittelet.

7.3.4 Rekneskapstall for 2025 og løyving for 2026

I postoppstillinga under kvart kapittel skal det vere tre kolonnar: rekneskapstal for 2025, løyving for 2026 og forslaget for 2027. Som løyving for 2026 skal ein nytte saldert budsjett. Dersom det er vedteke store endringar jamført med saldert budsjett, må ein kommentere dette.

Ein set opp tal for inntektskapittla på den same måten som for rekneskapen for 2025 og løyvinga for 2026. Sjølv om ein budsjetterer med null i inntekt for 2027 (kombinert med meirinntektsfullmakt) er det viktig å ta med alle inntektspostar i posttabellen, slik at ein får fram rekneskaps-tala. Dersom det er oppretta inntektskapittel fyrst i løpet av 2026, slik at det verken ligg tidlegare rekneskapstal eller løyving for 2026 i saldert budsjett, bør ein likevel nemne inntektskapittelet kort i kommentarane.

7.3.5 Tabellar for underspesifikasjon

Det er ikkje krav til nærare underspesifikasjon av driftspostane. For driftspostane og andre postar må departementet i kvart tilfelle vurdere om ein skal nytte underspesifikasjon for å få fram dei prioriteringane som Stortinget og regjeringa har gjort. Til løyvingsrekneskapen skal departementa i tillegg til kapittel/post rapportere artskonto etter standard kontoplan, jf. rundskriv R-102 som Finansdepartementet har fastsett. Når det vert sette opp tabellar med underspesifikasjon, skal ein òg spesifisere rekneskapstal for 2025 etter same underspesifikasjon.

8. Budsjettforslag som har verknad for kommunar og fylkeskommunar

Det er viktig at kommunar og fylkeskommunar får nok tid til å gjennomføre tiltak som følgjer av forslag i budsjettproposisjonen. Vi ber kvart departement om å melde slike budsjettforslag til kommunar/fylkeskommunar så snart budsjettproposisjonen er lagt fram for Stortinget.

Departementet kan om naudsynt gje opplysningar til statsforvaltarar før Prop. 1 S er levert til Stortinget. I slike tilfelle må departementet gjere merksam på at opplysningane er fortrulege.

9. Overslag over behov for å endre løyvingane i andre halvår for 2026-budsjettet

For å få ei best mogeleg oversikt over budsjettsituasjonen for andre halvår 2026 i samanheng med at statsbudsjettet for 2027 vert lagt fram, skal naudsynte løyvingsendringar i andre halvår 2026 rapporterast til Finansdepartementet. Vi ber difor kvart departement om å utarbeide overslag for områda sine.

Overslaga kan vere nokså grove, og seinare verte korrigerde. Fyrst seinare i terminen kan ein ta endeleg stilling til kva forslag som skal leggjast fram for Stortinget.

Overslaga må sendast til Finansdepartementet innan 27. juli 2026.

10. Retningslinjer for offentleg informasjon om budsjettsaker

Offentleglova § 22 første punktum gjev som tidlegare høve til å gjere unntak for innsyn i dokument som er utarbeidd av eit departement, og som gjeld statlege budsjettsaker. Eksempel på slike dokument er

- forslag til løyvingar og anna budsjettmateriale som vert sendt frå departementa og Statsministerens kontor til Finansdepartementet
- utgreiingar, notat, brev med vidare som er utarbeidd av eit departement eller Statsministerens kontor og som gjeld statlege budsjettsaker
- departementa og Statsministerens kontor sine forslag om overskridingar og løyvingsendringar innanfor gjeldande budsjettår og Finansdepartementet sine avgjersler i slike saker

Det kan ikkje gjerast unntak frå innsyn etter offentleglova § 22 første punktum for budsjettforslag som eit departement har motteke frå underliggende verksemder eller frå kommunar eller private. Dette følgjer av at desse budsjettdokumenta ikkje er utarbeidd av eit departement. Etter offentleglova § 22 andre punktum er det høve til å gjere unntak frå innsyn for opplysningar om førebels budsjetttrammer, fastsett av regjering eller departement, i dokument frå underliggende organ eller etat, frå Det kongelege hoff, Domstols-administrasjonen og Sametinget. Her er det

berre sjølve opplysningane om dei førebelse budsjetttrammene som det kan gjerast unnatak for, ikkje resten av dokumentet.

Ei rekkje av dei statlege budsjettdokumenta som det kan gjerast unnatak frå innsyn for etter offentleglova § 22, kan det òg gjerast unnatak for etter andre føresegner i lova. Dette gjeld til dømes § 14 første ledd om unnatak for organinterne dokument eller § 15 første ledd om unnatak for dokument som eit departement har innhenta frå eit anna departement eller eit underordna organ. Desse unnataka vert ikkje nærare omtalte her.

Etter offentleglova § 29 første ledd skal det organet som mottok eit krav om innsyn, gjere ei konkret og sjølvstendig vurdering av kravet. Dette gjeld uansett om dokumentet er utarbeidd av organet sjølv eller av eit anna organ. Organet må vurdere både om det finns heimel for å nekte innsyn i eit dokument eller opplysningar i dokumentet, og om det i slike høve likevel bør gjevast heilt eller delvis innsyn etter regelen om meirinnsyn, jf. offentleglova § 11.

Det er viktig at departementa tek omsyn til regjeringa sitt behov for å kunne halde fortruleg kva for vurderingar som vert gjort i løpet av ein budsjettprosess når dei vurderer om dei skal gje meirinnsyn i dokument eller opplysningar. Dette er bakgrunnen for at det i Ot.prp. nr. 102 (2004–2005) Om lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) vart lagt til grunn at behovet for å gjere unnatak for dokument og opplysningar som er omfatta av offentleglova § 22, som regel vil gjera seg gjeldande, jf. s. 95 første spalte.

Med helsing

Trond Høyde (e.f.)
avdelingsdirektør

Martin Haukland
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ikkje handskrivne signaturar